

Dobrovský videl, kako je češki jezik popolnoma izginil iz javnega življenja, kako je njegov obseg vedno ožji, ker so bili celó v ljudske šole že vrinili nemščino, mislil je, da češki jezik že res izmira, da ga kmalu ne bo več slišati, in zato je mu hoče s svojimi deli postaviti vsaj nekak spomenik. Dobrovský je bil bistroumen mož, katerega niso slepile strasti ali predsodki, in je vendar tako neugodno mislil o usodi češkega jezika. V kaki nevarnosti je bil pač tedaj narodni živelj!

V predgovoru „Geschichte der böhmischen Sprache“ l. 1792. priznava sicer, da se mnogi učé češkega jezika, kateri mislijo služiti med narodom, ki šteje nad pet milijonov duš v avstrijskem cesarstvu¹⁾, priznava tudi, da število izdanih čeških knjig raste in da si mnogi rodoljubi prizadevajo, da otmó češki jezik poginu, vendar je napisal te-le besede: „Jako dvomim, da bi se dal češki jezik povzdigniti do res in

¹⁾ Leta 1774. je izdal grof Kinský delo, v katerem dokazuje potrebo znanja češkega jezika. Jezuit Balbin je sestavil obrambni spis za češki jezik. Kmalu je tudi vlada izprevidela potrebo češkega jezika in ga uvédla kot učni predmet v Terezijanumu, na zemljemerski akademiji v Dunajskem Novem mestu in na vseučilišču na Dunaju. Šafařík: „Geschichte der slaw. Sprache und Litteratur“ str. 357—358.

znatno višje stopinje popolnosti, kakor je bil pod vlado Rudolfa, t. j. v zlati dóbi, zlasti zato, ker je to odvisno od mnogih slučajnih okoliščin, ki niso v naši oblasti.“¹⁾ Tudi s svojimi prijatelji je dopisoval nemški, dasiravno je od njih dobival češka pisma. Iz tega ne smemo sklepati, da mu ni bilo mar za narod in da ni imel srca zanj. Nikdar ni niti z besedo, niti z dejanjem tajil svojega naroda, niti oviral njegovega razvoja in napredka v političnem in kulturnem življenju. Prav on je mnogo pripomogel, da se je prebudil češki narod. Njegove jezikoslovne in zgodovinske razprave o češkem jeziku in slovstvu so navdušile srca čitateljev, užgale jim ljubezen do krasnega materinskega jezika, katerega je tako lepo obdelal; brez njegovih del ne bi nikdar delovanje zaslužnih buditeljev češkega naroda rodilo tako lepega sadú. Pospešil je učenje materinskega jezika, razkril njegovo moč in lepoto, postavil trdna slovniška pravila, kar je v vsakem slovstvu potrebno. (Dalje.)

¹⁾ „... so zweifte ich doch sehr, dass die böhmische Sprache im ganzen zu einem wirklich und merklich grössern Grade der Vollkommenheit gebracht werden könne, als sie unter Kaiser Rudolfs Regierung d. i. in dem goldenen Zeitalter war, zumal da diess von so vielen zufälligen Umständen abhängt, die nicht in unsrer Gewalt stehen.“

Sanje.

Auch die Träume sind ein Traum
(Goethe.)

Kadár zvečer sem legel
Pred leti mlad, vesel,
Z zaveso čarno je prepregel
Dremótni sèn in svet mi vzal.

In v snù sem videl grade
Na zélenih vrhéh
In lepe vrte, zlate sade,
In slišal radost, petje, smeh.

In sredi bitij bajnih
Prevzemal me je čar,
V dvoranah hodil sem sijajnih,
Dvoran in bitij gospodar.

A zdaj bedim po noči
In željno čakam dné,
In znojna sraga lice moči
In glasno polje mi srcé.

Za trdom v urah poznih
Obstrè me polu-sèn;
Po krajih tavam čudnih, groznih,
Doklè se ne vzbudim plašèn.

„Vse mine, kakor sanja“,
Oznanja svet tožèč;
Moj duh še tožneje oznanja,
Da tudi lepih sanj ni več.

Anton Medved.